

Učiteljski Tovariš.

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Važna pridobitev. — Poziv štajerskim tovarišem in tovarišicam. — Z orožjem v roki in v rezervi — na Amonite! — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Kritikujoči glasovi. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Inserati.

Važna pridobitev.

(Razsodba c. kr. upravnega sodišča na Dunaju zaradi petletnic.)

Tovarišem in tovarišicam, osobito zastopnikom učiteljstva v c. kr. okrajnih šolskih svetih naše dežele v znanje in ravnanje priobčujemo doslovno razsodbo c. kr. upravnega sodišča v znanem mojem utoku zaradi petletnic. Iz razsodbe je jasno, da sem prodrl v vsem obsegu popolnoma v zmislu svojega tolmačenja. Pribojevali smo si torej s to razsodbo pravico, da bodo vsakemu učitelju ali učiteljici računali petletnice že s prvim službenim nastopom po § 5. dežel. zakona z dne 6. oktobra 1900, št. 26., ki je doslovno naveden tudi v razsodbi sami, kjer se tako jasno poudarja tudi slovenski »imajoči spričevalo učiteljske sposobnosti« in italijanski »muniti dell' attestato di abitazione all' insegnamento«, česar ni hotel razumeti ne c. kr. okrajni ne c. kr. deželni šolski svet in tudi ne c. kr. ministrstvo. Najvišje c. kr. upravno sodišče je »imajoči« in »muniti« bolje razumelo in mi zato poslalo sledečo razsodbo:

Nr. 12993 ex 1903.

V. G. H.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Der k. k. Verwaltungsgerichtshof hat unter dem Vorsitz des k. k. zweiten Präsidenten Dr. Freiherrn von Leymayer in Gegenwart der Räte des k. k. Verwaltungsgerichtshofes Dr. Zistler, Ritter von Schurda, Ritter von Falser und Malnič, dann des Schriftführers k. k. Bezirkskommissärs Rohrer, über die Beschwerde des Alois Urbančič, Oberlehrers in Batuje, gegen die Entscheidung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 27. November 1901, Z. 32.798, betreffend die Zuerkennung einer Dienstalterszulage, nach der am 16. Dezember 1903 durchgeführten öffentlichen mündlichen Verhandlung, und zwar nach Anhörung des Vortrages des Referenten, sowie der Ausführungen des dr. Heinrich Tuma, Advokaten in Görz, als Vertreters der Beschwerde, und des k. k. Ministerial-Sekretärs Dr. von Braitenberg, als Vertreters des belangten k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht, zu Recht erkannt:

Die angefochtene Entscheidung wird als gesetzlich nicht begründet aufgehoben.

Entscheidungsgründe:

Gegenstand der Beschwerdeführung bildet die Frage, ob den Lehrpersonen die erste Dienstalterszulage nach

5-jähriger Lehrtätigkeit von ihrem Dienstantritte, oder erst vom Zeitpunkte der abgelegten Lehrbefähigungsprüfung an gemäss § 5 des Gesetzes vom 6. Oktober 1900. L. G. Bl. Nr. 26 gebühre.

Die angefochtene Entscheidung stützt sich auf die der Aktenlage entsprechende Tatbestandsannahme, dass der Lehrer Alois Urbančič seinen Dienst am 1. September 1895 angetreten, hingegen seine Lehrbefähigungsprüfung erst am 20. November 1897 abgelegt hat und erkannte auf dieser Grundlage, dass dem genannten gemäss § 5 des bezogenen Landesgesetzes die erste Quinquenalzulage mit dem Ablaufe von 5 Jahren nach abgelegter Lehrbefähigungsprüfung, somit erst vom 1. Dezember 1902, und nicht von dem bei Zugrundelegung der gesamten Dienstzeit des genannten Lehrers mit 1. September 1900 beanspruchten Anfallstermine abzukomme.

Der Gerichtshof ist bei seiner Entscheidung von nachstehenden Erwägungen ausgegangen:

Die Disposition des §. 5 des zitierten Landesgesetzes geht nur dahin, dass »Lehrer und Unterlehrer, welche 5 Jahre lang an einer öffentlichen allgemeinen Volksschule der im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder ununterbrochen und mit gutem Erfolge gewirkt haben, ohne Unterschied, ob sie provisorisch oder definitiv angestellt sind, nach Vollendung der ersten 5 Dienstjahre eine Zulage mit 10% ihres Jahresgehaltes und so von 5 zu 5 Jahren bis zur Erlangung der 6. Zulage (Quinquennium)« erhalten, wobei das Gesetz nur voraussetzt, dass diese Lehrpersonen mit dem Lehrbefähigungsprüfungszeugnisse versehen sind.

Da nun das Gesetz keinerlei Bestimmung darüber enthält, seit welchem Zeitpunkte vor Erhebung des Anspruches auf die Gehaltszulage der Lehrer oder Unterlehrer mit dem Lehrbefähigungszeugnisse versehen sein müsse, so kann auch mit Bedachtnahme auf den italienischen und slovenischen Text dieser Gesetzstelle (muniti dell' attestato di abitazione all' insegnamento . . . , beziehungsweise imajoči spričevalo učiteljske sposobnosti . . .) nur gefolgert werden, dass der Anspruch auf die erste Gehaltszulage zu Recht besteht, sobald Lehrer oder Unterlehrer nach fünfjähriger ununterbrochener und entsprechender Wirksamkeit sich im Besitze des Lehrbefähigungszeugnisses befinden, wobei es hinsichtlich der Lehrbefähigungsprüfung nur darauf ankommt, dass sie der Lehrer im Laufe der 5 Jahre überhaupt abgelegt

habe. Die Richtigkeit dieser Interpretation ergibt sich auch aus der abweichenden Textierung des durch das zitierte Gesetz vom 6. Oktober 1900 derogierten § 5 des Gesetzes vom 15. Oktober 1896. L. G. Bl. Nr. 30, welches besagt, dass die definitiv angestellten Lehrer und Unterlehrer, welche nach Ablegung der Lehrbefähigungsprüfung 5 Jahre lang an einer öffentlichen Volksschule gewirkt haben, eine Zulage mit 10% ihres Gehaltes erhalten.

Nach dieser derogierten Gesetzbestimmung begann also die für die Gehaltszulage anrechenbare Dienstzeit erst vom Zeitpunkte der abgelegten Lehrbefähigungsprüfung an zu laufen.

Wenn nun der Gesetzgeber an Stelle des an sich ganz klaren Ausdruckes »nach Ablegung der Lehrbefähigungsprüfung« die neue Bestimmung »die mit dem Lehrbefähigungszeugnisse versehenen Lehrer...« gesetzt hat, so muss daraus geschlossen werden, dass er mit dieser abgeänderten Textierung eine meritorisch andere Verfügung hinsichtlich des Anspruches auf die Gehaltszulagen treffen wollte. Hiernach war die angefochtene Entscheidung als rechtsirrtümlich nach § 7 des Gesetzes vom 22. Oktober 1875. R. G. Bl. Nr. 36 ex 1876 aufzuheben.

Wien, am 16. Dezember 1903.

Rohrer, m. p.

L. S.

Lemayer, m. p.

Vem, da se slehern učiteljsko srce razveseli, ko prečita to razsodbo, s katero se nam je zajamčila lepa pridobitev. In od te pridobitve da ne bi naša stanovska organizacija ne imela prav nikakega dobička? Ne, nikakor ne! Tudi tej je treba nekoliko žrtvovati.

V odborovi seji našega okrajnega društva sem dne 4. februarja t. l. tudi stavil sledeči predlog, ki je bil soglasno in z odobravanjem sprejet. Priobčujem ga doslovno in priporočam vsem okrajnim učiteljskim društvom, da strogo pazijo na njega izvršitev. Umljivo je, da ga bomo pretresovali tudi pri bodočem občnem zboru našega društva in tudi v odboru deželnega učit. društva, ki smo mu ga na predlog tovariša A. Kutina že poslali v končno odobritev in izvršitev.

Ta predlog se glasi:

»Sedaj, ko bodo vsi učitelji in učiteljice v naši deželi prejeli zaostanke petletnic zaradi moje dobljene pravde, naj se ustanovi v vsakem okrajnem in tudi deželnem učiteljskem društvu nekaj pravnih fond. Pozivlja se zato vse učiteljsko na Goriškem, da bi od zaradi moje pravde prejete vsote vplačal vsak slovenski tovariš-tovarišica po

1% svojemu okr. učit. društvu,

1% deželnemu in

1% »Zavezi jugoslovanskih učit. društev«.

Vsak italijanski tovariš ali tovarišica pa:

1% svojemu okrajnemu in

2% deželnemu učit. društvu«.

Pravni fond je vsekako nujno potreben, in vsak zaveden tovariš in vsaka agilna tovarišica bo gotovo pripravljena žrtvovati ta odstotek v označeni namen. Kakor poverjenike za strogo izvršitev tega predloga naj vsako društvo pooblasti svojega zastopnika v c. kr. okrajnem šolskem svetu; ta dva naj vodita evidenco teh prispevkov. Parasiti igrajo žalostno ulogo v vsakem stanu, a jaz sem uverjen, da ne bo nikogar v naših vrstah, da bi hotel to ulogo parasita prevzeti sebi in stanu v nečast. Prepričan sem, da ga ne bo učitelja in učiteljice na Goriškem, ki ne bi žrtvoval te malenkosti v tako lep namen. Pravni fond nam bo v stalno

zaslombo v stanovskem boju za naše pravice. Ne bom na dolgo in široko razpravljaj važnosti sličnih naprav v stanovskih organizacijah, ker sem gotov, da je v naših vrstah toliko stanovskega ponosa, da ne bo nihče ugovarjal temu lepemu predlogu ob tej priliki, ko dobi lepo število kron brez posebnega truda. Ako se ustanovitev pravnih fondov uresniči v tem obsegu, bo to najlepše plačilo za ves moj trud v tem boju. Torej na delo v tem zmislu! Naprej z našo organizacijo, kateri edini se moramo zahvaliti za to lepo pridobitev, ki gotovo ne bo zadnja v zgodovini razvijajočega se učiteljskega in šolskega!

Končno se ponovno zahvaljam spretnemu zagovorniku preblagorodnemu g. dr. H. Tumi za njegov plodonosni trud! V Mirnu, dne 12. sušca 1904.

Alojzij Urbančič, nadučitelj.

Opomba dopisnikova: Vsak tovariš in tovarišica naj se ob ti priliki tudi spomni našega glasila, neustrašnega »Učit. Tovarisa« in naj se nanj naroči!

Poziv štajerskim tovarišem in tovarišicam.

Dne 6. prosinca t. l. se je vršila v Celju seja upravnega odbora »Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic«, in pri isti se je sklenilo — glasom poročila v 3. št. »Tovariša« — da se vrši prvi občni zbor tega društva 5. aprila ob pol enajstih v Celju.

Tovariši in tovarišice! Bliža se torej čas, ko stopi novo naše društvo na plan, ko bodo njega ustanovitelji nam vsem in sploh vsemu slovenskemu narodu jasno in natančno označili in utemeljili pogoje, ki so jih dovedli do ustanovitve tega društva, oni nam bodo tudi povedali, kaj pričakujejo od njega in na nas bo, da izrečemo končno besedo: živi, rasti in razvijaj se!

Dolžnost naša je torej, da se pri tej slovesni priliki zberemo polnoštevilno, da pazno poslušamo razmotravanja, da z živahno debato pomagamo jasni pojme in da izrečemo kar na licu mesta svojo sodbo.

Ne čakajmo le na strani, češ, videti hočemo, kakšne uspehe bo imelo društvo in potem se šele odločim, če mu pristopim. Jeli že trgal vrtnar sadje z drevesa, ki ga še vsadil ni? — V tem oziru bi posebno želel, da pridejo polnoštevilno posebno cenjeni člani gornjegrajskega in mariborskega učiteljskega društva, ki še edini dvomijo o koristi novega društva. Pridite, poslušajte, vprašajte in potem sodite!

Kdorkoli se briga za našo organizacijo in ji želi uspeha, naj pride in naj pripomore, da se njeni potrebni in koristni člani okrepijo in lepo razvijejo, nepotrebni ali celo škodljivi pa zatro. Nimamo toliko denarja, da bi si mogli špogati nepotrebna društva, a tudi naš ugled še ni tako utrjen, da bi ga taka društva ne mogla podkopati. V interesu nas vseh je torej, da se nas zbere kolikor mogoče mnogo, zakaj več oči več vidi.

Pobrigajmo se tudi, če so naša okrajna društva že dala »Zvezi«, kar je po pravilih njenega, da bo mogla živeti; brez sredstev tudi ona ne more delovati.

Nobenega društva še nismo tako počasi oživljali kakor oživljamo to »Zvezo«, in če še velja nemški pregovor »Gut Ding braucht Weile«, bo to menda najboljša naše društvo.